

Rozsudek Nejvyššího soudu SSR ze dne 13.03.1974, sp. zn. 2 To 3/74, ECLI:CZ:NS:1974:2.TO.3.1974.1

Číslo: 37/1974

Právní věta: II. Ustanovenie § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely je špeciálne vo vzťahu k ustanoveniu § 42 odst. 1 Tr. zák. V dôsledku toho ustanovenie § 42 odst. 1 Tr. zák. nemožno použiť, ak sa obzvlášť nebezpečnému recidivistovi ukladá výnimočný trest podľa § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 13.03.1974

Spisová značka: 2 To 3/74

Číslo rozhodnutí: 37

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Recidiva zvlášť nebezpečná, Trest, Trest výjimečný

Předpisy: 140/1961 Sb. § 29 odst. 3
§ 42 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 37/1974 sb. rozh.

I. K predpokladom, za ktorých možno so zreteľom na § 16 odst. 1 Tr. zák. aplikovať ustanovenie § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely v prípadoch trestných činov spáchaných pred 1. júlom 1973.

II. Ustanovenie § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely je špeciálne vo vzťahu k ustanoveniu § 42 odst. 1 Tr. zák. V dôsledku toho ustanovenie § 42 odst. 1 Tr. zák. nemožno použiť, ak sa obzvlášť nebezpečnému recidivistovi ukladá výnimočný trest podľa § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely.

(Rozsudok Najvyššieho súdu SSR z 13. marca 1974 sp. zn. [2 To 3/74](#).)

Rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici z 13. 9. 1973 sp. zn. 2 T 22/73 bol obvinený R. K. uznaný za vinného z trestných činov vraždy podľa § 219 Tr. zák. a lúpeže podľa § 9 odst. 2, § 234 odst. 1 Tr. zák., ktorých sa dopustil ako obzvlášť nebezpečný recidivista podľa § 41 písm. a) Tr. zák., ďalej z trestných činov rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. a) Tr. zák., násilia proti skupine obyvateľov a proti jednotlivcovi podľa § 197a Tr. zák. a z pokusu trestného činu opustenia republiky podľa § 8 odst. 1, § 109 odst. 1 Tr. zák., ktoré spáchal v septembri až novembri 1972. Za tieto trestné činy bol podľa § 219 Tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 a § 29 odst. 3

Tr. zák. v znení novely odsúdený na trest odňatia slobody vo výmere 20 rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny. Súčasne mu bola podľa § 228 odst. 1 Tr. por. uložená povinnosť nahradiť poškodeným stranám Jednote SD v Žiline škodu v sume 3396 Kčs, Jednote SD v Púchove v sume 2640 Kčs a RaJ v Žiline v sume 1275 Kčs, kým podľa § 229 odst. 2 Tr. por. poškodená Jednota SD v Žiline bola odkázaná so zvyškom svojho nároku na náhradu škody na konanie o veciach občianskoprávných.

Najvyšší súd SSR na základe odvolania krajského prokurátora v Banskej Bystrici napadnutý rozsudok zrušil vo výroku o treste a obvinenému R. K. uložil podľa § 219 Tr. zák. s použitím § 35 odst. 1 a § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely za uvedené trestné činy trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do tretej nápravno-výchovnej skupiny.

Súčasne podľa § 39a odst. 4 Tr. zák. rozhodol, že sa obvinený umiestňuje do zostrenej izolácie na čas 18 mesiacov. Podľa § 2 odst. 1, § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 zákona č. 44/1973 Zb. uložil obvinenému ochranný dohľad na čas troch rokov.

Z odôvodnenia:

K námietke obhajcu, že krajský súd aplikoval ustanovenie § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely v rozpore s ustanovením § 16 odst. 1 Tr. zák., Najvyšší súd SSR uviedol:

Podľa § 16 odst. 1 Tr. zák. sa trestnosť činu posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný a podľa neskoršieho zákona len vtedy, keď je to pre páchatela priaznivejšie. Tento predpis vyjadruje teda zásadu neprípustnosti spätnej účinnosti Trestného zákona okrem prípadov, ak skoršie právo je pre páchatela menej priaznivé.

Zákonom č. 45/1973 Zb. bolo doplnené ustanovenie § 29 Tr. zák. o nový odsek 3, podľa ktorého namiesto trestu smrti môže súd uložiť trest odňatia slobody nad pätnásť až do dvadsaťpäť rokov, ak považuje taký druh trestu na splnenie účelu trestu za dostatočný. Novela teda zaviedla alternatívny výnimočný trest odňatia slobody vo výmere nad pätnásť až do dvadsaťpäť rokov, ktorý nie je uvedený v sadzbách osobitnej časti Trestného zákona za tie trestné činy, za ktoré zákon pripúšťa uložiť trest smrti.

Citovanou novelou došlo aj k úprave ustanovenia § 29 odst. 1 písm. b) Tr. zák., keď oproti pôvodnému zneniu podmienky, že nie je nádej, že na páchatela možno trestom výchovne pôsobiť, stanovila ako podmienku, že nie je nádej, že páchatela možno napraviť trestom odňatia slobody do pätnásť rokov. K tejto úprave došlo preto, aby sa toto ustanovenie nedostalo do logického rozporu s možnosťou uložiť namiesto trestu smrti trest odňatia slobody. Táto zmena však nepriniesla do podmienok uloženia trestu smrti vecne nič nové, lebo aj do novelizácie pri skúmaní otázky, či je nádej, že sa páchatel napraviť trestom, t. j. iným trestom ako trestom smrti, mohol súd uvažovať len o treste odňatia slobody maximálne na 15 rokov, keďže iný prísnejší trest odňatia slobody zákon nepoznal.

Z uvedeného vyplýva, že aby súd mohol uložiť za niektorý z trestných činov ohrozených sankciou trestu smrti, spáchaných pred účinnosťou citovanej novely, trest odňatia slobody nad 15 rokov, musí najskôr zistiť, že sú splnené podmienky pre uloženie trestu smrti uvedené v § 29 odst. 1 písm. a) alebo b) Tr. zák., ktoré sa vecne nelíšia podľa úpravy platnej pred a po citovanej novele. Otázku, či takýto trest odňatia slobody môže v konkrétnom prípade splniť účel trestu, musí súd posúdiť z hľadiska individuálnej a generálnej prevencie (§ 23 odst. 1 Tr. zák.). Len v takýchto prípadoch je potom neskorší zákon (novela) pre páchatela priaznivejší (§ 16 odst. 1 Tr. zák.), lebo umožňuje súdu uložiť za trestný čin spáchaný pred účinnosťou citovanej novely namiesto trestu smrti, ktorý by musel uložiť, keby nebolo novely, trest odňatia slobody vo výmere nad 15 až 25 rokov. V rozpore s

ustanovením § 16 odst. 1 Tr. zák. by bolo uloženie tohto výnimočného trestu odňatia slobody za trestný čin spáchaný pred účinnosťou citovanej novely vtedy, keby neboli splnené podmienky pre uloženie trestu smrti uvedené v § 29 odst. 1 písm. a) alebo b) Tr. zák. V takomto prípade by aplikácia § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely bola zrejme v neprospech páchatela, lebo podľa zákona účinného v čase spáchania trestného činu by bolo možné uložiť trest odňatia slobody v maximálnej výmere do 15 rokov.

K námietke, že krajský súd pochybil, keď pri ukladaní trestu obvinenému ako obzvlášť nebezpečnému recidivistovi nepoužil ustanovenie § 42 odst. 1 Tr. zák., Najvyšší súd SSR uviedol:

Ustanovenie § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely je ustanovením špeciálnym vo vzťahu k ustanoveniu § 42 odst. 1 Tr. zák. Je to zrejmé z toho, že citovaná novela sa na rozdiel od ustanovenia § 36 Tr. zák. nedotkla ustanovenia § 42 odst. 2 Tr. zák., ktoré aj naďalej ustanovuje neprípustnosť zvýšenia hornej hranice trestnej sadzby odňatia slobody u obzvlášť nebezpečných recidivistov nad 15 rokov. Z uvedeného vyplýva, že ustanovenie § 42 odst. 1 Tr. zák. nemožno použiť, ak sa obzvlášť nebezpečnému recidivistovi ukladá výnimočný trest podľa § 29 odst. 3 Tr. zák. v znení novely, lebo § 42 Tr. zák. sa viaže na prípady ukladania trestu odňatia slobody obzvlášť nebezpečnému recidivistovi v rámci všeobecnej zákonom stanovenej trestnej sadzby pre tento druh trestu (§ 39 odst. 1 Tr. zák.).